

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**  
**МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ**  
**НАРЕДБА № 1 от 5 януари 2018 г.**

**за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации**

**Раздел I**

**Общи положения**

**Чл. 1.** С тази наредба се уреждат:

1. условията и редът за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации (ДДД) във:

а) обектите с обществено предназначение съгласно § 1, т. 9 от допълнителните разпоредби на Закона за здравето;

б) обектите за производство и търговия с храни, регистрирани по реда на чл. 12 и 12а от Закона за храните;

в) административните сгради и прилежащите им площи;

г) производствените и складовите сгради и съоръжения и прилежащите им площи;

д) жилищните сгради и прилежащите им площи;

е) парковете, зелените площи и други места за отдих;

ж) елементите от инженерната инфраструктура на населените места – канализационни мрежи и съоръжения за отпадъчни води, депа за твърди отпадъци, топлофикационни, телекомуникационни, електроснабдителни съоръжения и др.;

з) обектите по чл. 129, ал. 1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и селскостопански сгради и прилежащите им площи;

и) други обекти и прилежащите им площи, в които се появяват вредители, които могат да бъдат причинители, преносители и резервоари на заразни болести по хората и животните;

2. изискванията към лицата, които осъществяват ДДД в обектите по т. 1.

**Чл. 2.** Наредбата не се прилага:

1. за специфичните дезинфекционни мероприятия, извършвани в лечебните заведения;

2. за дезинфекции, дезинсекции и дератизации, извършвани във ветеринарномедицински заведения по чл. 26, ал. 1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност;

3. при ограничаване и ликвидиране на огнища на заразни болести по животните;

4. при ликвидиране на последствията от природни бедствия и производствени аварии;

5. за граничните инспекционни ветеринарни пунктове по чл. 185, ал. 1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

**Чл. 3.** Дезинфекцията, дезинсекцията и дератизацията имат за цел унищожаване или намаляване числеността на вредителите (патогенни микроорганизми, членестоноги и гризачи), които могат да бъдат причинители, преносители и резервоари на заразни болести по хората и животните.

**Чл. 4.** Физическите и юридическите лица, стопанисващи и ползващи обектите по чл. 1, т. 1, са длъжни да ги поддържат чисти, в добро санитарно-хигиенно състояние, с ниско ниво на проникваемост за вредителите и да осигуряват извършването на дезинфекции, дезинсекции и дератизации при поява на вредители и следи от присъствието им.

**Чл. 5.** (1) При възникване на непосредствена опасност за общественото здраве министърът на здравеопазването може да разпорежи извършването на целеви ДДД в обектите по чл. 1, т. 1, букви „а“ – „ж“ и „и“.

(2) При възникване на усложнена епизоотична обстановка министърът на земеделието, храните и горите може да разпорежи извършването на целеви ДДД в обектите по чл. 1, т. 1, букви „б“ и „з“.

## Раздел II

### Изисквания към лицата, извършващи дезинфекции, дезинсекции и дератизации

**Чл. 6.** (1) Дезинфекции, дезинсекции и дератизации се извършват само от лица, притежаващи удостоверение за придобита квалификация за ръководител и/или изпълнител на дезинфекции, дезинсекции и дератизации.

(2) Лице с квалификация за ръководител на ДДД може да ръководи дейностите на не повече от две лица по чл. 12, ал. 1.

**Чл. 7.** (1) Обучението за придобиване на квалификация за ръководител и изпълнител на ДДД се организира и провежда от Националния център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ) съвместно с Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) и професионалните организации на извършващите ДДД.

(2) Обучение за придобиване на квалификация за изпълнител на ДДД може да се организира и провежда и от определени със заповед на министъра на здравеопазването регионални здравни инспекции (РЗИ) съвместно с Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) и професионалните организации на извършващите ДДД.

**Чл. 8.** (1) В обучението за придобиване на квалификация за ръководител на ДДД се допускат лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Медицина“, лица с висше образование по специалност от професионално направление „Ветеринарна медицина“, „Растителна защита“ или „Растениевъдство“, лица с висше образование по специалност „Биология“, „Химия“ или „Екология“ или лица с образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ по специалност „Инспектор по обществено здраве“.

(2) В обучението за придобиване на квалификация за изпълнител на ДДД се допускат лица с придобито средно образование.

**Чл. 9.** (1) Обучението за придобиване на квалификация за ръководител и изпълнител на ДДД се провежда по програми, разработени от Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието, храните и горите съвместно с професионалните организации на извършващите ДДД. Програмите се утвърждават от министъра на здравеопазването и министъра на земеделието, храните и горите.

(2) Продължителността на обучението по ал. 1 е не по-малко от 200 учебни часа за ръководители и не по-малко от 40 учебни часа за изпълнители на ДДД.

(3) Обучението по ал. 1 завършва с изпит пред комисия, определена със заповед на директора на НЦЗПБ, съответно на директора на РЗИ. В комисията, която провежда изпит за придобиване на квалификация за ръководител на ДДД, участват и представители на Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието, храните и горите.

(4) На преминалите успешно изпита по ал. 3 лица се издава удостоверение за придобита квалификация за ръководител на ДДД по образец съгласно приложение № 1, съответно за изпълнител на ДДД по образец съгласно приложение № 2.

**Чл. 10.** (1) Националният център по заразни и паразитни болести и РЗИ водят електронен регистър на издадените удостоверения за придобита квалификация за ръководители и изпълнители на ДДД.

(2) Регистърът по ал. 1 съдържа: номер и дата на издаденото удостоверение, трите имена и ЕГН на лицето, на което е издадено удостоверението.

(3) Националният център по заразни и паразитни болести и РЗИ осигуряват достъп на БАБХ до информацията, съдържаща се в регистъра по ал. 2.

**Чл. 11.** Националният център по заразни и паразитни болести и РЗИ съвместно с Българската агенция по безопасност на храните и професионалните организации на извършващите ДДД организират провеждането на курсове за поддържане и повишаване на квалификацията на лицата, извършващи ДДД.

**Чл. 12.** (1) Физическите и юридическите лица, които извършват ДДД, уведомяват за това Министерството на здравеопазването не по-късно от деня на започването на дейността с уведомление по образец съгласно приложение № 3.

(2) Уведомлението по ал. 1 може да се извърши и по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги и Закона за електронното управление.

(3) В тридневен срок от получаване на уведомлението по ал. 1 Министерството на здравеопазването писмено уведомява съответната РЗИ по седалището на лицето по ал. 1, която извършва проверка за спазване на изискванията на тази наредба в едномесечен срок от уведомяването.

(4) В тридневен срок от извършване на проверката по ал. 3 съответната РЗИ уведомява писмено Министерството на здравеопазването за резултата от извършената проверка. Когато регионалната здравна инспекция е установила, че са спазени изискванията на тази наредба, лицето по ал. 1 се вписва в публичната база данни по чл. 13.

(5) Когато регионалната здравна инспекция е установила, че не са спазени изискванията на тази наредба, министърът на здравеопазването или оправомощено от него длъжностно лице отказва да впише лицето по ал. 1 в публичната база данни по чл. 13.

(6) Отказът по ал. 5 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Лицата по ал. 1 са длъжни да уведомят Министерството на здравеопазването за всички промени в посочените в уведомлението обстоятелства в седемдневен срок от настъпването им.

**Чл. 13.** (1) Министерството на здравеопазването поддържа публична база данни за лицата по чл. 12, ал. 1, която съдържа:

1. номер и дата на уведомлението;
2. данни за лицето, което извършва ДДД (наименование на едноличния търговец или юридическото лице, ЕИК);
3. видовете дейности, които се извършват;
4. данни за лицето – ръководител на ДДД дейностите (трите имена и номер на удостоверението за правоспособност).

(2) Информацията по ал. 1 се публикува на интернет страницата на Министерството на здравеопазването и се актуализира при всяка настъпила промяна.

(3) Лицето по чл. 12, ал. 1 се заличава от базата данни по ал. 1:

1. по негово искане;
2. при прекратяване на юридическото лице или заличаване на едноличния търговец;
3. когато с акт на компетентен орган се установи, че лицето е представило неверни данни или документи с невярно съдържание, послужили като основание за вписването му в базата данни;
4. когато осъществява дейност в нарушение на изискванията на тази наредба.

(4) Заличаването на лицето се извършва със заповед на министъра на здравеопазването или оправомощено от него длъжностно лице, която подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

### Раздел III

### Изисквания към извършването на дезинфекции, дезинсекции и дератизации

**Чл. 14.** (1) Лицата по чл. 12, ал. 1 са длъжни да:

1. прилагат принципите за интегриран контрол на вредителите, като използват с предимство нехимичните методи и средства пред химичните, когато това е възможно;

2. извършват ДДД с биоциди, разрешени за пускане на пазара от министъра на здравеопазването или упълномощено от него длъжностно лице по реда на глава четвърта от Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси или по реда на Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди (ОВ, L 167 от 27.06.2012 г.), при спазване на условията на издаденото разрешение и на изискванията, посочени на етикета и в информационния лист за безопасност;

3. извършват ДДД при спазване на изискванията за опазване на околната среда от замърсяване с биоциди и опазване на здравето на хората и животните;

4. извършват ДДД в обектите за производство и търговия с храни и в обектите по чл. 129 ал. 1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност по начин, който не създава риск от замърсяване на суровините и готовите продукти и на повърхностите, влизащи в контакт с храни;

5. разполагат с недостъпни за външни лица помещения за съхранение и за подготовка на биоцидите за работа, които отговарят на изискванията за съхранение на биоцидите;

6. разполагат със санитарно-битови помещения – санитарен възел с баня и съблекалня, оборудвана по начин, който осигурява разделното съхраняване на работното от другото облекло;

7. използват изправни специализирани транспортни средства, снабдени с контейнери за транспортиране на биоцидите и оборудване за тяхното прилагане;

8. назначават по реда на Кодекса на труда лице с придобита квалификация за ръководител на ДДД;

9. осигуряват работно и защитно облекло и други лични предпазни средства на извършващите ДДД;

10. съхраняват протоколите по чл. 15, т. 6 за срок три години;

11. водят дневник на закупените и използвани биоциди по образец съгласно приложение № 4 на хартиен и електронен носител, който се съхранява в продължение на най-малко три години от последното вписване.

(2) Изискването по ал. 1, т. 8 не се прилага, когато физическото лице – едноличен търговец по чл. 12, ал. 1, притежава квалификация за ръководител на ДДД и осъществява сам тези функции.

**Чл. 15.** Ръководителят на ДДД организира, ръководи и контролира извършването на ДДД, като:

1. извършва първоначален оглед на обектите, заявени за ДДД, който включва:

а) констатиране присъствието или отсъствието на вредители;

б) определяне на вида и локализацията им;

в) установяване на факторите, които спомагат за достъпа и разпространението им;

г) оценка на ефективността на извършените в обекта ДДД, ако такива са извършвани;

2. избира методите и средствата за контрол на вредителите, в т.ч. вида на използваните биоциди и кратността на обработките;

3. изготвя картосхема на поставените в обекта дератизационни точки, лепливи капани, инсектицидни лампи и др.;

4. контролира качеството на извършените ДДД и проследява ефективността им;

5. следи за изправността на оборудването, правилното приготвяне на работните разтвори, безопасността на персонала и обектите и инструктира изпълнителите преди започване на работа;

6. подготвя протокол за обработка по образец съгласно приложение № 5 в два еднообразни екземпляра;

7. организира и контролира правилното третиране на отпадъците и опаковките, свързани с дейността, както и трупове на гризачите.

#### **Чл. 16. Изпълнителят на ДДД:**

1. извършва ДДД в обекта – съобразно избраните от ръководителя на ДДД методи и средства;

2. запознава заявителя с мерките за безопасност, рисковете от употребата на биоциди, времето, в което е ограничен достъпът на хора и животни в обработените помещения и площи;

3. извършва ДДД само в свободни от хора и домашни животни помещения;

4. при извършване на дератизации залага биоцидите в специално обозначени дератизационни кутии, които се поставят и закрепват неподвижно на обозначени за целта места в обектите по картосхема, изготвена от ръководителя;

5. след извършване на ДДД подписва подготвения от ръководителя протокол, като прави съответните допълнения или промени в него, когато това е станало необходимо в хода на обработката; единият екземпляр от протокола се предава на заявителя, а другият – на ръководителя.

6. информира ръководителя за резултатите от извършваните обработки, както и за възникнали нови обстоятелства в обекта, които могат да повлияят върху ефективността на извършените ДДД; допълва тези нови обстоятелства и извършените коригиращи действия в протокола за обработка на обектите;

7. участва в първоначалния и последващите огледи и проследяването на ефективността на обработките;

8. след извършване на ДДД събира остатъците и празните опаковки от биоциди, както и трупове на гризачите, временно в специални плътно затварящи се и обозначени съдове и ги третира в съответствие със Закона за управление на отпадъците, инструкциите на ръководителя на ДДД и съгласно указанията, посочени в разрешението, на етикета и в информационния лист за безопасно приложение на биоцида.

#### **Допълнителна разпоредба**

##### **§ 1. По смисъла на тази наредба:**

1. „Дезинсекции“ са методи и средства за унищожаване на вредните членестоноги – паразити и преносители на инфекциозни и инвазионни болести по хората и животните.

2. „Дезинфекции“ са методи и средства за обезвреждане или редуциране броя на патогенните микроорганизми във външната среда.

3. „Дератизации“ са методи и средства за унищожаване на гризачи – резервоари на инфекции, и вредители на селскостопанско и друго имущество.

#### **Преходни и заключителни разпоредби**

**§ 2.** Лицата, които извършват ДДД към момента на влизането в сила на тази наредба, привеждат дейността си в съответствие с изискванията ѝ и подават уведомление до Министерството на здравеопазването по реда на чл. 12 в шестмесечен срок от влизането ѝ в сила.

§ 3. Лицата, които притежават удостоверение за правоспособност за ръководител или изпълнител на ДДД, издадено преди влизането в сила на тази наредба, могат да извършват ДДД, без да е необходимо да преминават ново обучение по чл. 7.

§ 4. Контролът по изпълнението на изискванията на наредбата се осъществява от регионалните здравни инспекции и Българската агенция по безопасност на храните в съответствие със законовите им правомощия.

§ 5. Наредбата се издава на основание чл. 62, ал. 2 от Закона за здравето.

Министър на здравеопазването: **Кирил Ананиев**

Министър на земеделието, храните и горите: **Румен Порожанов**